

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΣΥΝΟΔΙΚΟΝ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΩΝ
Δ/νσις : Ιωάννου Γενναδίου 14 – 115 21, Αθήνα
Τηλ. 210-72.72.282 & 6976204429 , e-mail: fspk2008@yahoo.gr
Αρτα, 10 Νοεμβρίου 2019

ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ Δ ' ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

- Μακ. Αρχιεπίσκοπε Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμε
- Σεβ. Μητροπολίτα Άρτης κ. Καλλίνικε,
- Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Ρόδου κ. Κύριλλε, Εκπρόσωπε της Α. Θ. Παναγιώτητος του Οικουμενικού Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου,
- Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Δωδώνης και Πρόεδρε του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων κ. Χρυσόστομε,
- Σεβ. Μητροπολίτα Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ Χρυσόστομε
- Σεβ. Μητροπολίτα Ιωαννίνων κ. Μάξιμε
- Σεβασμιώτατε Μητροπολίτα Λευκάδος και Ιθάκης Αντιπρόεδρε του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων κ. Θεόφιλε,
- Σεβασμιώτατοι και Θεοφιλέστατοι Άγιοι Αρχιερείς
- Πανοσιολογιώτατε Γραμματέυ του Συνοδικού Γραφείου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων κ. Σπυρίδων
- Σεβαστοί Πατέρες, Εκπρόσωποι των Ι. Μητροπόλεων της Εκκλησίας της Ελλάδος,
 - Κύριε Περιφερειάρχη Ηπείρου, Αντιπεριφερειάρχη Άρτας,
 - Κύριε Δήμαρχε Αρταίων Χρήστε Τσιρογιάννη κλπ παριστάμενοι Δήμαρχοι
 - Κύριοι πρώην Υπουργοί , Περιφερειακοί και Δημοτικοί Σύμβουλοι και πρώην Βουλευτές
 - Κύριοι Εκπρόσωποι των λοιπών δικαστικών πολιτικών και στρατιωτικών αρχών Άρτας
 - Ελλογιμώτατοι κ Καθηγητές
 - Κύριε Πρόεδρε του Επιμελητηρίου Άρτας συνδιοργανωτά του Συνεδρίου
 - Κύριοι Εκπρόσωποι των Μέσων Μαζικής Επικοινωνίας, του Τύπου και των Τουριστικών Πρακτορειών και Γραφείων
 - Κύριοι Σύεδροι Κύριες και Κύριες,

Λόγοι ανεξάρτητοι της θελήσεώς μου δηλαδή έκτακτη εισαγωγή και χειρουργική επέμβαση το Σάββατο του υιού μου δεν μου επέτρεψαν τη σημερινή παρουσία μου και παρακαλώ τον Ελλογιμώτατο φίλο Καθηγητή της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Θεόδωρο Πιπταρά Μέλος της Διοίκησης Επιτροπής του Συνοδικού Γραφείου των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος και μέλος της Οργανωτικής

Επιτροπής να αναγνώσει την παρούσα.

Αισίως σήμερα είναι η τελευταία ημέρα του Δ' Πανελληνίου Συνεδρίου Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, που οργανώθηκε στην ιστορική και βυζαντινή πόλη της Άρτας από την Ι. Μητρόπολη Άρτης με συνδιοργανωτές την Περιφέρεια της Ηπείρου και τις όμορες με αυτήν Ι. Μητροπόλεις 1) Ιωαννίνων και 2) Νικοπόλεως και Πρεβέζης καθώς επίσης και το Δήμο Αρταίων, το Επιμελητήριο Άρτας. Το Συνέδριο αυτό τελεί υπό την αιγίδα του Υπουργείου Τουρισμού, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού και του αρμοδίου Συνοδικού Γραφείου της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Το Συνέδριο αυτό είναι το Δ' αφού προηγήθηκαν τρία επιτυχημένα Συνέδρια που οργανώθηκαν: το Α' το 2009 στη Ζάκυνθο με την συμμετοχή 3 Προκαθημένων πολλών Μητροπολιτών, Επισκόπων, Κληρικών και Λαϊκών συνεργατών το Β' έγινε το 2016 στη Δεπτοκαριά Πιερίας με την συν-ευθύνη της Ι. Μητροπόλεως Κίτρους, Πλαταμώνος και Κατερίνης επίσης με την συμμετοχή πολλών Μητροπολιτών, Επισκόπων, Κληρικών και Λαϊκών συνεργατών και το Γ' στον Πύργο Ηλείας από 2 μέχρι 4 Νοεμβρίου πέρσι το 2018.

Το Δ' αυτό Πανελλήνιο Συνέδριο είχε μια ιδιαιτερότητα και ξεχώρησε από όλα τα προηγούμενα. Ήταν όπως διαπιστώσατε και ζήσατε κυρίως ένα Συνέδριο-Ταξίδι Προσκυνηματικών Περιηγήσεων ολόκληρης σχεδόν της Ηπείρου και εξελίχθηκε ως τέτοιο, χάρις στην αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση της Περιφέρειας Ηπείρου~ και των ευγενών χορηγών .

Όπως είναι γνωστό ο τουρισμός για την Πατρίδα μας είναι η κυριότερη πηγή για την οικονομική ανάπτυξη της χώρας, αφού ο Θεός προίκισε την Ελλάδα με πλούσιο φυσικό κάλλος, με τις γαλάζιες και καθαρές θάλασσες του Ιονίου και Αιγαίου πελάγους και με πλήθος αγιασμένων χώρων και πολιτιστικών μνημείων.

Ο Μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρός Χριστόδουλος από τους πρώτους οραματίστηκε τη σημασία της ανάπτυξης του Θρησκευτικού Τουρισμού, ως άλλη μορφή εναλλακτικού Τουρισμού, και μετά από Αυτόν ο νυν Μακαριώτατος Αρχιεπίσκοπος μας κ.κ. Ιερώνυμος, γι' αυτό η Εκκλησία της Ελλάδος ανέλαβε να υλοποιήσει το τεράστιο αυτό θρησκευτικό και εθνικό έργο στην Πατρίδα μας, μια άγνωστη έως τότε πηγή οικονομικής ανάπτυξης. Έτσι το αρμόδιο Συνοδικό Γραφείο Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, ιδιαίτερα μετά την προεδρία από το 2009 του ακούραστου Σεβ. Μητροπολίτη Δωδώνης κ. Χρυσοστόμου, συνέχισε συστηματικότερα και ανέπτυξε παραγωγικά με τον π. Σπυρίδωνα Κατραμάδο αδιαμφισβήτητη και αναγνωρισμένη προσωπικότητα και στον τουρισμό αλλά και τους λοιπούς εθελοντές συνεργάτες, ένα μεγάλο οδοιπορικό στη χριστιανικές χώρες για την προώθηση του σκοπού αυτού.

Υπεγράφησαν εκ μέρους της Εκκλησίας της Ελλάδος πρωτόκολλα συνεργασίας με Κράτη, Υπουργεία και άλλες Αδελφές Ορθόδοξες Εκκλησίες και το εγχείρημα προωθήθηκε σιωπηλά και συστηματικά.

Ως μέλος τα τελευταία 15 χρόνια της Διοίκησης Επιτροπής του Γραφείου αυτού, θέλω να σας διαβεβαιώσω, ότι η Εκκλησία της Ελλάδος από την αποστολή της αυτή δεν προσδοκά κανένα οικονομικό όφελος, αλλά με τα Συνέδρια, όπως αυτό, αγωνίζεται για την προβολή των εκκλησιαστικών-μοναστηριακών και όχι μόνο μνημείων, κάθε περιοχής της δικαιοδοσίας της, με συνοδοιπόρους και συνεργάτες στο έργο της, όλες τις ζωντανές δυνάμεις της χώρας, τον ι. κλήρο, τους μοναχούς και τις μοναχές αλλά και τους ξενοδόχους, τους τουριστικούς πράκτορες, τα Επιμελητήρια και όλους τους λοιπούς Φορείς Τουρισμού.

Το σκοπό αυτό και τον μοναδικό υποδειγματικό τρόπο εργασίας πιστεύω ότι άριστα υλοποίησε το Συνέδριο αυτό για την Ήπειρο με επικεφαλείς τους διακεκριμένους και ακούραστους ιεράρχες της, τους Σεβ. Μητροπολίτες 1) Άρτης κ. Καλλίνικο, 2) Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Χρυσόστομο και 3) Ιωαννίνων κ. Μάξιμο. Στην Ήπειρο, από αιώνων, ο τοπικός πολιτισμός ζει τη δική του διάσταση και εξελίσσεται διαρκώς ενσωματώνοντας τις καινοτομίες και ανανεώνοντας την κοινωνική της εμβέλεια. Η Ήπειρος είναι μεν περιοχή δύσβατη, σήμερα όμως κοσμεύεται με νέους οδικούς άξονες κάθετα και οριζόντια προς τα μεγάλα αστικά κέντρα Αθηνών και Θεσσαλονίκης, περιοχή ευλογημένη αλλά και από τις πτωχότερες, γεμάτη ιστορία, ηρωικούς αγώνες, μουσικό μοναδικό πολιτισμό και με πλήθος αρχαιοελληνικών και θρησκευτικών μνημείων, όπως απέδειξαν οι εργασίες του Συνεδρίου.

Ειδικότερα:

Α) Την πρώτη ημέρα **Παρασκευή 8-11-2019** του Συνεδρίου **στην Πρέβεζα** ακούσαμε την ωραία και εμπειριστατωμένη ομιλία του **π. Δημητρίου Καραγκούνη** εντεταλμένου κληρικού για το θρησκευτικό τουρισμό της Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης, ο οποίος μας παρουσίασε τα Ι. Προσκυνημάτα και όχι μόνο της Μητροπόλεως αυτής. Μας μετέφερε νοερά στην αρχαία Νικόπολη, όπου διέμεινε ο Απ Παύλος, στις εκεί Βασιλικές του Αλκίσωνος και του Δουμετίου του Α' με τα ωραία ψηφιδωτά και μας παρουσίασε τις ιστορικές Ι Μονές Αγ. Τριάδος- Φανερωμένης Λεκατσά του 16ου αιώνα, του Προφήτου Ηλιού Ηλιοβουνίων 18ου αιώνα και Αγ. Δημητρίου Ζαλόγγου 18ου αιώνα, που διαδέχθηκε την αρχαία Ι. Μονή Παμμεγίστων Ταξιαρχών του 8ου αιώνα, στην οποία βρίσκεται το μνημείο των ηρωίδων Σουλιωτισσών. Στην περιοχή της Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης υπήρξαν βυζαντινές Ι. Μονές, που δυστυχώς καταστράφηκαν, πλην όμως τη δόξα τους μαρτυρούν οι σωζόμενοι Ναοί του Καθολικού αυτών, όπως οι Ι. Ναοί Κοιμήσεως Θεοτόκου Κοζύλης 774 μΧ, Γενεσίου Θεοτόκου Κορωνησίας 8^{ου} αιώνα, Κοιμήσεως Θεοτόκου Ροδιάς 970 μΧ, Κοιμήσεως Θεοτόκου Αβάσσου και άλλες.

Κατά την επίσκεψή μας στη συνέχεια στον Ι. Μητροπολιτικό Ναό του Αγ. Χαραλάμπους μας έγινε άριστη παρουσίαση των κειμηλίων του Ναού από τον Πρωτοπρεσβύτερο π.Δημήτριο Ντούσκα και με ευλάβεια προσκυνήσαμε τη θαυματουργή εικόνα του Αγ. Χαραλάμπους.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας **Παρασκευή 8/11/2019** επακολούθησε στο Πνευματικό Κέντρο του Ι. Ναού Αγ. Μαξίμου Γραικού **εδώ στην ιστορική βυζαντινή και σύγχρονη Άρτα**, η επίσημη έναρξη με τον βαρυσήμαντο χαιρετισμό του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου μας κ.κ. Βαρθολομαίου, το Μήνυμα του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου μας κ. Ιερωνύμου και οι χαιρετισμοί και οι κατάλληλες προσφωνήσεις των επισήμων εκπροσώπων της Εκκλησίας και της Πολιτείας και επεδόθη τιμητική διάκριση σε έναν συνεργάτη της Εκκλησίας μας τον κ. Βόρη Μουζενίδη για την στηρικτική του εργασία στο τομέα των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων της Εκκλησίας της Ελλάδος.

Επακολούθησε στοχευμένη η σημαντική παρουσίαση του Πανσο. Αρχιμανδρίτη κ. Μεθοδίου Ντελή Ηγουμενίου της Ι. Μονής Κοιμήσεως Θεοτόκου Γηρομερίου της **Ι, Μητροπόλεως Παραμυθίας, Γηρομερίου Φιλιατών και Πάργας**, ο οποίος, με γλαφυρότητα, παρουσίασε τα προσκυνήματα της ιστορικής -βυζαντινής Ι. Μονής του, που έκτισε το 1285 μΧ ο Αγ. Νείλος, όπου είναι ο Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Γηρομερίου με βυζαντινές τοιχογραφίες και θαυμάσιο ξυλόγλυπτο τέμπλο, καθώς και σημαντικό αριθμό από τα προσκυνήματα της Ι. Μητροπόλεως στην οποία σώζονται σημαντικά παλαιοχριστιανικά μνημεία και υπέροχοι βυζαντινοί ναοί, στους οποίους μεταξύ άλλων συγκαταλέγονται, οι Ναοί Αγ. Μηνά Φιλίων, Αγ Γεωργίου Καμίτσανης, Αγ Κυριακής Σουλίου, Αγ Γεωργίου Βροσίνας Αγ Παρασκευής της Ιεράς Μονής Σαμουήλ στο Κούγκι Σουλίου και Αγ Δονάτου στη Γλυκή Θεσπρωτίας

Β) Χθες, **Σάββατο 9-11-2019** δεύτερη ημέρα του τριημέρου Συνεδρίου μας επισκεφθήκαμε **τα Θρυλικά Ιωάννινα**, την πρωτεύουσα και καρδιά της Ηπείρου, την πόλη των θρύλων και των παραδόσεων με τη μεγαλύτερη συμβολή στην εθνική παιδεία με τρεις λειτουργούσες σχολές το 17^ο αιώνα και την πόλη των μεγάλων ευεργετών του γένους, όπου ακούσαμε την ωραία εισήγηση- ομιλία του εκπροσώπου της Ι. Μητροπόλεως Ιωαννίνων ο οποίος μας παρουσίασε τα ανεκτίμητα μνημεία της ιστορικής αυτής Μητροπόλεως, στην περιοχή του Νομού Ιωαννίνων της οποίας διέτρεξε κηρύττων ο ισάποστολος Κοσμάς ο Αιτωλός λείψανα του οποίου διασώζονται στον μοναδικό προσκυνηματικό ομώνυμο Ναό του στην πανέμορφη και γραφική Κόνιτσα της Ι. Μητροπόλεως Δρυινοπούλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης, και την οποία περιοχή τον 20^ο αιώνα διαποίμεναν μεγάλοι Αρχιερείς όπως οι Αρχιεπίσκοποι Αθηνών Σπυρίδων Βλάχος και Σεραφείμ Τίκας και ο μακαριστός Σεβαστιανός Οικονομίδης.

Πρωτεύουσα θέση στη εισήγηση είχε η Μονή Ελεούσης Νήσου με τα έξι ιστορικά και βυζαντινά Μετόχιά της, ήτοι του Αγ Νικολάου Φιλαθρωπινών 1292 μΧ Αγ Παντελεήμονος 16^{ου} αιώνα, Αγ Νικολάου Στρατηγοπούλου 12^{ου} αιώνα, Αγ Ιωάννου Προδρόμου 15^{ου} αιώνα, Σταυροπηγίου Μεταμορφώσεως του Σωτήρος 17^{ου} αιώνα και Προφήτου Ηλιού 17^{ου} αιώνα. Ιδιαίτερα με την ομιλία μας παρουσιάστηκαν και οι Ι. Μονές Βελλάς, Βουτσάς που ιδρύθηκε το έτος 672 μΧ, Ρωμανού, Παληουρής, Τσούκας, Δουραχάνης, Αγ Νικολάου Όρους Τζιώρας, Παναγίας Μετσόβου και Καστρίτσης, το πανηπειρωτικό προσκύνημα της Ι. Μονής της Παναγίας Μολυβδοσκεπάστου του 7^{ου} αιώνας επί Κων/νου του Παγωνάτου και άλλες Μονές και Εκκλησίες της ευρύτερης περιοχής. Είχαμε επίσης την ευκαιρία να προσκυνήσουμε τους ιστορικούς Ιερούς Ναούς και το μεσημέρι να θαυμάσουμε στον Ναό της Παναγίας Περιβλέπτου Ιωαννίνων το μοναδικό ποιμαντικό έργο διατροφής και ενδιαιτήσεως 800 περίπου συμπατριωτών μας από τους εθελοντές συνεργάτες της Ενορίας αυτής και να γευθούμε τις μοναδικές ηπειρώτικες πίτες και τοπικές γεύσεις από την πλούσια γαστρονομική ποικιλία της ηπειρώτικης κουζίνας και διαιτολογίου.

Το απόγευμα της ίδιας ημέρας **του Σαββάτου 9/11/19 στην επιστροφή μας από τα Ιωάννινα στην πόλη της Άρτας**, στη δίωρη περιήγησή μας στα Ι. Προσκυνηματα και μνημεία της πόλης, με ίδια αντίληψη γίναμε κοινωνοί του τεράστιου θρησκευτικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, που μπορεί να απολαύσει ο επισκέπτης της βυζαντινής Άρτας, μιας πόλης, η οποία έχει ως στολίδι της, τους υπέροχους βυζαντινούς Ι. Ναούς του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου Παρηγορίτισσας, Αγ Βασιλείου, Εισοδίων Θεοτόκου και Αγ Θεοδώρας, Ναού προς τιμήν της Αγ. αυτής Βασίλισσας της Άρτας συζύγου του Βασιλέως του Δεσποτάτου της Ηπείρου Μιχαήλ Β' Αγγέλου Κομνηνοδούκα, στην οποία υπάρχει ο τάφος και τα λείψανα της Αγίας.

Τέλος, **την σημερινή τρίτη ημέρα Κυριακή 10-11-2019** συμμετείχαμε και χαρήκαμε το αρχιερατικό συλλεϊτουργο στον Ι Ναό Αγ Μαξίμου του Γραικού και μετά το πλούσιο πρωινό που ευγενώς μας προσφέρθηκε με την ευθύνη της Ι. Μητροπόλεως επισκεφθήκαμε μερικά από τα σημαντικά εκτός της πόλεως της Άρτας προσκυνηματα της φιλοξενούσης Ι. Μητροπόλεως Άρτης. Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω ότι στη περιοχή της Μητροπόλεως αυτής υπάρχουν ιστορικές Ι Μονές όπως: Γενεσίου Θεοτόκου-Μελατών 17^{ου} αιώνα. Κάτω Παναγίας Άρτας 13^{ου} αιώνα, Ροβελίστης 17^{ου} αιώνα και Κοιμήσως Θεοτόκου Θεοτοκίο Πέτα 14^{ου} αιώνα με Μετόχια της Κοιμήσως Θεοτόκου Σκουλικαριάς, που ιδρύθηκε το Ι. ΙΟΟμΧ και Γενεσίου Θεοτόκου Γουργιανών Άρτας που ιδρύθηκε τον 11^ο αιώνα και ο Ναός Κοιμήσεως Θεοτόκου Σέλτσου 10^{ου} αιώνα, όπου μετά το χορό του Ζαλόγγου 22-12- 1803 κατέφυγαν 1148 Σουλιώτες με γυναικόπαιδα, από τους οποίους οι 950 σφαγιάσθηκαν στις 21 και 22/11/1804 από Τουρκαλβανούς.

Με την κατάθεση των σκέψεων μου αυτών στο επίσημο αυτό καταληκτικό επίσημο και πλούσιο από κάθε άποψη γεύμα ντυμένο με την Ηπειρώτικη αυθεντική δημοτική μουσική έτσι όπως άριστα επιλέγει και σωστά απέδωσε ο **Καλλιτέχνης Αξιότιμος κ Βαλάντης Βρακάς** συνεχιστής των μεγάλων προσωπικοτήτων του ηπειρώτικου κλαρίνου αλλά και οι συνεργάτες με τα χορευτικά τμήματα Ηπειρώτικων Συλλόγων της περιοχής, πιστεύω ότι σας έκανα κοινωνούς, της μεγάλης εθνικής προσπάθειας που ανέλαβε η Εκκλησία της Ελλάδος, δια του Συνοδικού Γραφείου των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, για την ανάπτυξη τους στη Πατρίδα μας, αλλά και την προβολή του μεγάλου πλούτου των Προσκυνημάτων, Μονών, Εκκλησιών. Ι Λειψάνων ι. Εικόνων και Μνημείων που υπάρχουν πλουσιοπάροχα σε όλη την Ήπειρο.

Η πιο πάνω προσπάθεια της Εκκλησίας της Ελλάδος για να συνεχίσει να υλοποιείται επιτυχώς και πλήρως, απαιτεί αφενός μεν την συνέχιση της καταγραφή των προσκυνηματικών προορισμών της Πατρίδας μας, έτσι όπως έχει ξεκινήσει με την συμμετοχή σε διακρατικό ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για τα νησιά του Βορειοανατολικού Αιγαίου, έτσι ώστε να γίνουν ευρύτερα γνωστοί προορισμοί όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Αφετέρου οφείλει να συνεχιστεί η μέχρι σήμερα επιτυχής συνεργασία με το Υπουργείο Τουρισμού και τον Ελληνικό Οργανισμό Τουρισμού και με την εξεύρεση και άλλων συγκεκριμένων διακρατικών και περιφερειακών ευρωπαϊκών προγραμμάτων αξιοποίησης του έργου της Εκκλησίας στον τομέα αυτό.

Το έργο μας απαιτεί διαρκή στοχευμένη συνεργασία της Εκκλησίας Πολιτείας και Τουριστικών φορέων. Ας ευχηθούμε για την περαιτέρω αξιοποίηση και υλοποίησή του. **Το συμπέρασμα αλλά και το σύνθημα που εκπέμπεται σήμερα από την Άρτα από το Συνέδριο, είναι ότι η Ήπειρος είναι ένας μοναδικός και ιδανικός τόπος για την περαιτέρω προβολή και την ανάπτυξη του Θρησκευτικού Τουρισμού όπου κανείς μπορεί να συνδυάσει την αναψυχή και την θεματική περιήγησης του.**

Σεβαστοί Πατέρες και αδελφοί Κύριοι Σύεδροι, όλοι εσείς οι συνδαιτημόνες του καταληκτηρίου αυτού επισήμου γεύματος μέσα από το τριήμερο Δ Πανελλήνιο Συνέδριο της Εκκλησίας της Ελλάδος γνωρίσατε και αγγίξατε, θα έλεγα, λίγο από τη μεγαλοπρέπεια της θρησκευτικής πίστης στην Ήπειρο, τις βυζαντινές και μεταβυζαντινές Εκκλησίες, Μονές και Προσκηνήματά της, τα εκκλησιάκια και τα ιερά της Μνημεία.

Το Συνέδριο όμως αυτό τόνωσε σε εποχές δύσκολες και κρίσιμες για τον τόπο και την Πατρίδα μας το θρησκευτικό φρόνημα όσων είχαν την ευκαιρία να το παρακολούθησαν και δημιούργησε αισιοδοξία, αλλά και πεποίθηση, ότι στην Ήπειρο υπάρχει μεγάλος αναξιοποίητος και άγνωστος βυζαντινός πολιτισμός και ιστορία, που οφείλουμε όλοι μας να γνωρίσουμε ιδιαίτερα, με τις μελλοντικές προγραμματισμένες επισκέψεις μας είτε μόνοι μας είτε ως ενορίες ή Μητροπόλεις.

Το Δ ' Πανελλήνιο Συνέδριο συνεπώς καλεί όλους εσάς τους κ.κ. Συνέδρους να επιστρέψετε πάλι και πάλι στην Ήπειρο, μαζί με πολλούς άλλους προσκυνητές, για να γνωρίσουν μαζί σας τον πολιτισμό, την ιστορία τα Μνημεία την Φύση της

Τελειώνοντας θα ήθελα να ευχαριστήσω και πάλι θερμά τον Μακαριώτατο Αρχιεπίσκοπο μας Αθηνών και πάσης Ελλάδος κ. Ιερώνυμο, για την ευλογία του και τη στήριξη του Συνεδρίου, και για την παρουσία του, παρά τον μεγάλο φόρτο των καθηκόντων του στην έναρξη των εργασιών μας την Παρασκευή 8/11/19 .

Να ευχαριστήσουμε την Α Θ Π τον Οικουμενικό Πατριάρχη κ Βαρθολομαίο, και δια του παρισταμένου εκπροσώπου Του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ρόδου κ Κυρίλλου, για την ευλογία του και τους θερμούς χαιρετιστήριους λόγους του μηνύματος του.

Να ευχαριστήσουμε τους Σεβ. Μητροπολίτες Άρτης κ. Καλλίνικο, Νικοπόλεως και Πρεβέζης κ. Χρυσόστομο και Ιωαννίνων κ. Μάξιμο που συνδιοργάνωσαν το Συνέδριο με ιδιαίτερη φροντίδα και αγάπη, για την άρτια πραγματοποίησή του, παρά τις πενιχρές οικονομικές δυνατότητες των Μητροπόλεών τους.

Να ευχαριστήσουμε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Δωδώνης κ Χρυσόστομο Πρόεδρο του Συνοδικού Γραφείου που ήταν η κινητήρια δύναμη της διοργάνωσης του Συνεδρίου και που πρότεινε την πραγματοποίησή του στην Άρτα αφού πρώτος οραματίστηκε την αναγκαιότητα τέτοιων Συνεδρίων στην Εκκλησία.

Να ευχαριστήσουμε τον Σεβασμιώτατο Μητροπολίτη Λευκάδος και Ιθάκης κ Θεόφιλο, Αντιπρόεδρο του Συνοδικού Γραφείου για τις δικές συντονιστικές προσπάθειες που κατέβαλε, για τη διοργάνωση του Συνεδρίου.

Να ευχαριστήσουμε τέλος τον Ηπειρώτη στην καταγωγή Πανοσιολογιώτατο Αρχιμανδρίτη κ Σπυρίδωνα Κατραμάδο, τον για 15 και πλέον έτη πολύτιμο Γραμματέα της Διοικούσης Επιτροπής του Συνοδικού Γραφείου των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων, λαμπρό Κληρικό, διακεκριμένο, μορφωμένο και ιδιαίτερα δραστήριο, με μοναδικές και άριστες ικανότητες και γνώσεις και στα θέματα περί των προσκυνηματικών περιηγήσεων, που άοκνα και αθόρυβα συστηματικά και υπεύθυνα εργάστηκε αλλά και εργάζεται για την υλοποίηση των σκοπών του Γραφείου και νομίζω οι πάντες το είδαμε αυτό και το καταθέτουμε και συνεργάστηκε άριστα με τους 1) Αιδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο π. Νικόλαο Κακοχρήστο της Ι. Μητροπόλεως Άρτης, 2) Πανοσιολογιώτατο Αρχιμ. π. Ιωαννίκιο Μπίλλια της Ι. Μητροπόλεως Νικοπόλεως και Πρεβέζης και 3) Αιδεσιμολογιώτατο Πρωτοπρεσβύτερο π. Ηλία Σέπερη της Ι. Μητροπόλεως Ιωαννίνων για την πραγματοποίηση όλου του Συνεδρίου.

Ο π. Σπυρίδων όταν μετά από λίγο σβήσουν τα φώτα και του Δ' Πανελληνίου Συνεδρίου θα κληθεί να προωθήσει τις εργασίες, τα αποτελέσματα και τα Πορίσματά του στα διάφορα διοικητικά επίπεδα εντός και εκτός Εκκλησίας. **Γι αυτό και ο κληρικός αυτός δικαιούται του ιδιαίτερου επαίνου και την μνείας όλων μας.**

Θερμές ευχαριστίες ανήκουν: στο δραστήριο και με πολλές ικανότητες Περιφερειάρχη Ηπείρου κ. Αλεξ. Καχριμάνη για την αμέριστη οικονομική στήριξη και βοήθειά του στο Συνέδριο, που στη πραγματικότητα ήταν Συνέδριο ολόκληρης της Ηπείρου.

Στον Άρχοντα κ. Αθανάσιο Μαρτίνο Πολιτικό Διοικητή Αγ. Όρους για την επίσης οικονομική αρωγή

Στο δραστήριο Δήμαρχο Αρταίων κ. Χρήστο Τσιρογιάννη συνδιοργανωτή του Συνεδρίου, που πρωτοστατεί σε αγώνες για μια καλύτερη και ομορφότερη Άρτα, καθώς και

Στον Πρόεδρο του Επιμελητηρίου Άρτας που με τους φορείς του, συνέδραμε επίσης στη διοργάνωση του Συνεδρίου

Θερμές ευχαριστίες και στους ευγενείς ιδιοκτήτες των ξενοδοχείων **ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ** και **ΚΡΟΝΟΣ** Άρτας για τη φιλοξενία των Συνέδρων σε άριστους χώρους.

Τέλος εκ μέρους της Διοικούσης Επιτροπής του Συνοδικού Γραφείου των Προσκυνηματικών Περιηγήσεων σας ευχαριστώ θερμά όλους εσάς τους κ.κ. Συνέδρους για την παρουσία σας και σας καλώ να συναντηθούμε στο επόμενο Ε' Πανελλήνιο Συνέδριο. Καλή επιστροφή στον τόπο σας. Σας ευχαριστώ

Εκ μέρους της Οργανωτικής Επιτροπής
ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΡΤΗΣ
Πρόεδρος του Ελεγκτικού Συνεδρίου ε.π.